

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Bestemmingsplan Scheveningen Haven

Advies over reikwijdte en detailniveau
van het milieueffectrapport

5 maart 2013 / rapportnummer 2739-41

1. Hoofdpunten van het MER

Scheveningen Haven is een van de deelgebieden uit het Masterplan Scheveningen–Kust 2010 waar het gemeentebestuur van Den Haag nieuwe ontwikkelingen mogelijk wil maken. Het vertrek van de Norfolklijn uit het gebied bij de derde haven biedt op relatief korte termijn gelegenheid voor nieuwe ontwikkelingen.

Ter onderbouwing van de besluitvorming over een nieuw bestemmingsplan Scheveningen Haven wordt de procedure van milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen¹.

Uit de Notitie reikwijdte en detailniveau Scheveningen Haven (verder Notitie R&D) komt naar voren dat de haven een bijzonder gebied is door de mix van havengerelateerde bedrijvigheid (met name visserij), recreatieve mogelijkheden en wonen, direct grenzend aan waardevolle natuur. Dat maakt de opgave complex, maar duidelijk is dat de herontwikkeling van het gebied met nieuwe functies en het herinrichten van de openbare ruimte een belangrijke kwaliteitsimpuls kan zijn.

De Commissie voor de m.e.r. (hierna ‘de Commissie’)² beschouwt het als de belangrijkste taak van het milieueffectrapport (MER) om in beeld te brengen hoe maximaal kan worden ingespeeld op de unieke mogelijkheden van het gebied binnen de randvoorwaarden vanuit natuur en milieu. Dat wil zeggen dat het MER in ieder geval moet ingaan op:

- de te bereiken kwaliteit van woon- en leefmilieu in het plangebied, waarbij een goede balans moet worden gevonden tussen de ontwikkelmogelijkheden voor bedrijvigheid (visserij), scheepvaart en verkeerstoename aan de ene kant en de functie van het gebied voor wonen en verblijfsrecreatie aan de andere kant;
- de mogelijke spanning tussen de te realiseren programmatische doelen versus hoogwaterveiligheid en landschappelijke inpassing;
- de realiseerbaarheid van het plan binnen de randvoorwaarden vanuit de natuurbeschermingswet. Daarbij gaat het om de afgeleide effecten op de aangrenzende natuurgebieden door verzuring, vermesting, verdroging en verstoring.

Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. De Commissie bouwt in haar advies voort op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau Scheveningen Haven (verder Notitie R&D).

¹ In de onderhavige situatie is sprake van een gecombineerde project- en plan-m.e.r. Een Passende beoordeling maakt deel uit van het milieueffectrapport.

² De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder ‘Advisering’ of door in het zoekvak het projectnummer in te geven.

2. Achtergrond en uitgangspunten

Achtergrond

De Notitie R&D geeft reeds een goed beeld van proces van overleg en besluitvorming dat in het verleden heeft plaatsgevonden bij het opstellen van het Masterplan Scheveningen-Kust en de verdere uitwerking daarvan voor Scheveningen Haven.

De Commissie constateert dat de m.e.r.-procedure start op een moment dat de afwegingen over alternatieve inrichtingen voor het plangebied Scheveningen Haven voor een belangrijk deel al zijn gemaakt, zoals over het al dan niet verplaatsen van de visserijactiviteiten, de aard en omvang van het programma, het toekomstige gebruik van de derde haven en het afzien van een nieuwe buitenhaven. Deze keuzen zijn vastgelegd in een Stedenbouwkundig plan (2012).

Geef in het MER een kort overzicht van het voorproces en focus daarbij op de (milieu)afwegingen die bij de gemaakte keuzen hebben gespeeld.

Beleidskader

De Notitie R&D geeft al voldoende compleet aan welke beleidskaders gelden bij het voorneemen. Geef in het MER aan welke randvoorwaarden daaruit voortvloeien voor het plan.

Te nemen besluiten

De m.e.r.-procedure wordt doorlopen voor de vaststelling van een bestemmingsplan. Daarnaast is een aantal overeenkomsten nodig met publieke en private partijen, onder meer op het gebied van de waterkeringen en de energievoorziening. Geef in het MER aan welke besluiten nodig zijn, wie daarbij betrokken zijn en wat globaal de tijdsplanning is. Ga specifiek in op de vraag of en zo ja welke besluiten in het kader van Stad & Milieu worden genomen.

3. Voorgenomen activiteit en alternatieven

3.1 Voornemen

De gemeente beoogt van Scheveningen Haven een “authentiek stedelijk centrum te maken met een mix van visserij, horeca, leisure en wonen”. De verdeling van de functies over de verschillende havendeelgebieden is in het opgestelde stedenbouwkundige plan reeds voor een belangrijk deel bepaald.

De omvang van het te realiseren programma (in m² per functie) is in de loop der tijd aan veranderingen onderhevig. Geef in het MER in ieder geval aan welk programma het bestemmingsplan (maximaal) mogelijk maakt en onderbouw de gemaakte programmatische keuzen en de vertaling daarvan in ruimtebeslag en situering.

Beschrijf de voorgenomen inrichting van het plangebied in een zodanige mate van detail dat het mogelijk is de milieugevolgen goed in beeld te brengen (zie ook hoofdstuk 4 van dit advies).

3.2 Alternatieven en varianten

In de Notitie R&D wordt aangegeven dat er geen alternatieven worden ontwikkeld. Binnen het voorkeursalternatief (stedenbouwkundig plan) worden wel de volgende varianten beschouwd:

- de verlenging van een tramtracé,
- het toepassen van walstroom,
- extra bedrijfsvloeroppervlakte voor de visserijsector.

Breng de relevante keuzemogelijkheden voor deze planonderdelen in beeld. Ga ook in op een vraag uit de zienswijze van de Bewonersorganisaties over varianten voor de verkeersafwikkeling langs het verversingskanaal.

Daarnaast is ook de aanleg van een verbinding (kabelbaan) tussen de havenhoofden een milieurelevante ingreep, waarvan de voor- en nadelen goed moeten worden afgewogen, onder meer omdat het de recreatieve uitloop naar het aangrenzende natuurgebied kan beïnvloeden.

Milieumaatregelen

De Notitie R&D geeft aan dat in het MER ook wordt nagegaan welke maatregelen mogelijk en nodig zijn om de milieukwaliteit in en rondom het plangebied in positieve zin te beïnvloeden, onder meer aansluitend op de kanttekeningen die zijn gemaakt rondom de besluitvorming over het Masterplan Scheveningen-Kust. Bij die m.e.r.-procedure kwam namelijk naar voren dat de voorgenomen activiteiten de grenzen van de beschikbare milieuruimte opzoeken en dat het risico aanwezig is dat er knelpunten ontstaan door de verkeersaantrekking en de daarbij horende gevolgen (lucht, geluid).

Mocht uit de beschrijving van de milieugevolgen van het voornemen blijken dat significant negatieve gevolgen voor aangrenzende Natura 2000-gebieden niet zijn uit te sluiten, dan kan het naar het oordeel van de Commissie nodig zijn ook inrichtingsvarianten te onderzoeken die verder ingrijpen in het stedenbouwkundige plan.

Mogelijke varianten zijn: het verkleinen van het programma³, het veranderen van de ontsluitingsstructuur, het beperken van het gemotoriseerde verkeer, het verminderen van de parkeercapaciteit, het afschermen van toegangsroutes, of het uitplaatsen van bestaande bronnen van emissie van stikstof⁴ uit het plangebied.

3.3 Referentie

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Ga bij deze beschrijving uit van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten waarover reeds concreet is besloten. Bij de Passende beoordeling moet van de huidige situatie worden uitgegaan als referentie. De Notitie R&D geeft reeds een uitgewerkte voorzet voor de invulling van de referentiesituatie, die aan de te stellen eisen voldoet.

³ Uit veel zienswijzen komen bezwaren naar voren tegen bouw van een landmark aan de zuidzijde van de haven.

⁴ Eventueel bronnen waar nog een vergunning op zit maar die niet meer in gebruik zijn.

4. Milieugevolgen

4.1 Focus van de effectbeschrijving

De Commissie adviseert het MER te richten op twee hoofdvragen:

- Welke milieukwaliteit en welke ruimtelijke kwaliteit is realiseerbaar in het plangebied?⁵
- Passen de nieuwe ontwikkelingen binnen de randvoorwaarden die gesteld worden vanuit de natuurbeschermingswet? Daarbij gaat het om de afgeleide effecten voor de aangrenzende natuur door verzuring, vermesting, verdroging en verstoring.

4.2 Algemene richtlijnen

- Onderbouw per milieuaspect de keuze van het studiegebied waarvoor de effecten worden aangegeven.
- Ga bij gebruik van rekenmodellen voor de effectbepaling in op de onzekerheden in de rekenresultaten. Vertaal dit zo mogelijk in een bandbreedte en geef aan wat dit betekent voor de besluitvorming.

4.3 Verkeer

Verkeers- en parkeerplan

- Geef een beschrijving en kaartbeelden van de huidige en toekomstige ontsluiting van het gebied per auto, openbaar vervoer (inclusief de eventuele opties van een (snel)tram en de eventuele fasering daarin), alsmede de ontsluiting voor fietsers, c.q. de langzaamverkeersroutes.
- Beschrijf en onderbouw het aanbod aan parkeervoorzieningen naar aard, omvang, locaties en mogelijkheden voor dubbelgebruik.

Verkeersmodel

De Notitie R&D geeft aan dat voor de verkeersprognoses in het MER gebruik wordt gemaakt van het Haagse verkeersmodel. Geef aan welke uitgangspunten (wegennetwerk, ruimtelijke ontwikkelingen, mobiliteitsbeleid) in het model worden gehanteerd voor het opstellen van de prognoses.

Geef voor de verkeersintensiteiten en de verkeersafwikkeling – naast de prognose van het verkeersmodel voor 2023 – een doorkijk naar de langere termijn (2030). Hierdoor wordt inzicht geboden in zowel de restcapaciteiten als de robuustheid van het wegennet.

Verkeersonderzoek

Verkeer en mobiliteit zijn naast industrie de veroorzakers van een groot aantal milieugerelateerde effecten. Onderzoek en beschrijf het thema verkeer in het plan- en studiegebied aan

⁵ Daaronder vallen de hierna behandelde aspecten: verkeer, geluid, luchtkwaliteit, externe veiligheid, ruimtelijke kwaliteit, cultuurhistorie, hoogwaterveiligheid, hinder en gezondheid.

de hand van de volgende punten en vergelijk de varianten onderling voor zover ze op die punten verschillen:

- Geef de modal split van het verkeer in het plangebied. Breng vervolgens voor het totale studiegebied de huidige en toekomstige verkeersstromen van het autoverkeer in beeld (etmaalperiode en maatgevend spitsuur). Maak daarbij onderscheid naar personenautoverkeer en vrachtverkeer.
- Beschrijf de kwaliteit van de verkeersafwikkeling in het studiegebied (I/C-verhoudingen en capaciteit van de relevante kruispunten).
- Beschrijf het niveau van bereikbaarheid van het plangebied vanuit de overige delen van de stad voor de verschillende vervoerwijzen.
- Geef inzicht in het optreden van barrièrewerking van de infrastructuur.
- Onderzoek daarnaast de ontwikkeling van de verkeers(on)veiligheid en besteed daarbij aandacht aan het gemotoriseerde verkeer en het langzaam verkeer.
- Ga voor het recreatieverkeer en woon-werk verkeer in op mogelijkheden om dit met vervoersmanagement op een milieuvriendelijke, meer duurzame manier te organiseren, bijvoorbeeld door bedrijfsvervoer of openbaar vervoer.
- Geef inzicht in de verkeersafwikkeling tijdens evenementen en zonnige dagen met behulp van expert judgement.

Scheepvaartverkeer

Breng de wijzigingen in het scheepvaartverkeer en de nautische veiligheid in beeld onder invloed van het voornemen.

4.4 Geluid

Wegverkeersgeluid

De verwachte knelpunten voor wegverkeersgeluid liggen langs de ontsluitingswegen van Scheveningen.

- Geef voor een aantal mogelijke invullingen van het Norfolkterrein en van de viscluster de daarmee gepaard gaande verkeerstoename op deze wegen (zie ook paragraaf 4.3 van dit advies) en de daaruit voortvloeiende geluidhinder aan.
- Presenteer de resultaten in termen van de aantallen geluidgehinderden in 5 dB klassen van het Lden. Pas geen art 110g Wgh correctie toe.
- Omdat strand- en leisureactiviteiten relevant kunnen zijn voor hoge geluidniveaus ten gevolge van intensief verkeer in de weekends en de avond- en nachtperiode dienen ook de bijdragen van dit type verkeer expliciet in de nacht en weekend periode in kaart gebracht te worden.
- Licht de verschillen toe die dit plan vertoont met de gevonden geluidseffecten uit de Haagse Nota Mobiliteit en het MER Scheveningen-Kust.
- Breng bij mogelijke knelpunten de mogelijkheden in kaart om deze met stille wegdekken te mitigeren.
- Breng in de onderzoeken de bijdrage van de tram expliciet in beeld.

Industrielawaai

De verwachte knelpunten wat betreft industrielawaai, liggen op het vlak van het havenlawaai en de activiteiten op de viscluster. Om die reden is het industrieterrein voorzien van een geluidszone ingevolge hoofdstuk V van de wet geluidhinder. Met name door het invullen van het Norfolkterrein wordt een groot aantal geluidgevoelige bestemmingen op relatief korte afstand van deze lawaaiige inrichtingen en activiteiten gepland. Breng voor een aantal mogelijke invullingen van de viscluster de geluidbelasting ter plaatse van de geplande woningen in kaart. Doe dit in termen van een etmaalwaarde en geef ook het mogelijk optreden van tonaal en impulsawaai aan. De te beschouwen activiteiten zijn niet alleen de geluidemissies van de stationaire bronnen, maar ook het aan- en afrijden van vrachtverkeer, het geluid van de schepen voor de wal en het aan- en afvaren van de schepen.

Breng voorts in kaart in hoeverre de voorgenomen invullingen van de viscluster consequenties heeft voor de zonegrens van het industrieterrein.

Hinder van andere activiteiten en bronnen

De geplande verbinding over de havenmond (bijvoorbeeld met een kabelbaan), zou geluidhinder kunnen veroorzaken. Breng in kaart welke geluideffecten te verwachten zijn en welke maatregelen genomen dienen te worden om bij de woningen in de omgeving aan 40 dB in de nachtperiode te kunnen voldoen.

Stad & Milieu

Geef aan of het in het gebied (nog steeds) gebruik wordt gemaakt van Stad & Milieu in relatie tot geluidhinder en in hoeverre nieuwe knelpunten hier mee opgelost gaan worden.

4.5 Luchtkwaliteit

Fijn stof en NO₂

Om de alternatieven/varianten onderling en met de referentiesituatie te kunnen vergelijken is het noodzakelijk om de effecten op de luchtconcentraties van fijn stof (PM₁₀ en PM_{2,5}⁶) en NO₂ te beschrijven, ook onder de grenswaarden⁷. Daarbij kan gebruik worden gemaakt van berekeningen die voldoen aan de Regeling Beoordeling Luchtkwaliteit 2007.

Presenteer de resultaten van de berekeningen op die locaties waar burgers kunnen verblijven zoals het trottoir. Presenteer ook de belasting van het verkeer (weg en indien relevant scheepvaart) op de gevel van de woningen langs de ontsluitende wegen. Gebruik deze gegevens om een inventarisatie te maken van de blootstelling van gevoelige objecten en groepen. Maak op basis van de resultaten aannemelijk dat het project past binnen het wettelijk kader van de Wet Milieubeheer.

Elementair koolstof en gezondheid

In de Notitie R&D staat dat ook bepaald wordt welke effecten te verwachten zijn voor de concentraties elementair koolstof (EC of roet). De Commissie ondersteunt dit initiatief omdat met

⁶ Op dit moment zijn de rekenmethoden voor PM_{2,5} nog niet opgenomen in de Regeling Beoordeling Luchtkwaliteit, indien deze regeling ten tijde van het plan-MER niet beschikbaar beredeneer of bereken de concentraties PM_{2,5} dan op basis van de dan best beschikbare rekenmodellen.

⁷ Ook onder de huidige luchtkwaliteitsgrenswaarden kunnen nog aanzienlijke gezondheidseffecten optreden.

elementair koolstof een betere relatie gelegd kan worden tussen emissies uit verbrandingsprocessen (met name verkeer) en gezondheid. Het uitvoeren van de berekeningen en het presenteren van de resultaten vraagt extra aandacht.

De Commissie adviseert daarom om in de rapportage expliciet aan te geven hoe de berekeningen zijn uitgevoerd, welke invoergegevens zijn gebruikt en hoe betrouwbaar deze gegevens zijn⁸. Voor roet zijn achtergrondconcentraties beschikbaar, maar deze kennen een grote mate van onzekerheid. Vanwege deze onzekerheden en het ontbreken van een norm wordt geadviseerd om in het MER de focus te leggen op de bijdrage van de bronnen (wegverkeer en scheepvaart) in het studiegebied en niet op de totale roet concentraties (bijdrage + achtergrond).

Vanwege de directe relatie tussen elementair koolstof en gezondheid adviseert de Commissie om de concentratieberekeningen uit te voeren op gevoelige bestemmingen, zoals woningen. Presenteer de (verschil-)concentratiecontouren ook op kaarten. Geef aan wat deze concentraties betekenen voor de volksgezondheid en ga daarbij uit van bestaande dosis-effectrelaties. Geef hierbij aan hoe burgers en bestuurders de resultaten op gezondheid moeten interpreteren.

De Commissie adviseert bij de presentatie van de resultaten aandacht te besteden aan de onzekerheden in de berekeningen. Besteed aandacht aan de toegevoegde waarde voor de besluitvorming en informatievoorziening naar betrokkenen.

Geur

Geef inzicht in de eventuele geurbelasting in het studiegebied vanwege de visverwerkende industrie en beargumenteer of er sprake is van een acceptabele situatie.

4.6 Bodem en water

Beschrijf het aspect bodem en water zoals in de Notitie R&D wordt aangegeven. Belangrijke aandachtspunten zijn de effecten van bemalingen bij de ondergrondse parkeergarages en de oppervlaktewaterkwaliteit.

4.7 Natuur

De belangrijkste effecten voor natuur liggen op het gebied van verstoring (door recreatieve uitloop, geluid, licht), depositie van stikstof en mogelijk ook beïnvloeding via het grondwater.

⁸ Maak waar mogelijk gebruik van de standaard beschikbare rekenmethoden zoals webbased CAR (<http://car.infomil.nl/>)

4.7.1 Gebiedsbescherming

Ga in op de mogelijke invloed van het plan op beschermde natuurgebieden⁹ ook als gevolg van zogenoemde 'externe werking'.

Geef per gebied de begrenzingen van het gebied aan op kaart, inclusief een duidelijk beeld van de ligging van het plangebied ten opzichte van de beschermde gebieden.

Natura 2000-gebieden

Geef in het MER voor de Natura 2000-gebieden Westduinpark & Wapendal, Meijendel & Berkeheide, Solleveld & Kapittelduinen:

- de instandhoudingsdoelstellingen voor de verschillende soorten en habitats en of sprake is van een behoud- of verbeterdoelstelling;
- de actuele en verwachte oppervlakte en kwaliteit van habitattypen en leefgebieden voor soorten.

Ecologische hoofdstructuur

Beschrijf voor de EHS-gebieden in en rond het plangebied de daarvoor geldende 'wezenlijke kenmerken en waarden'.

Effecten

Beschrijf in het MER de gevolgen van de vermestende en verzurende deposities op de Natura 2000- en EHS-gebieden in de omgeving. Geef daarvoor:

- de achtergrondconcentraties van de belangrijkste verzurende en vermestende stoffen (NH₃; NO_x, SO₂) in het gebied¹⁰;
- de voor verzuring en vermesting gevoelige habitattypen en de kritische depositiewaarde¹¹;
- de toename aan stikstofdepositie van het voornemen afzonderlijk en in cumulatie;
- de mogelijke (verdere) overschrijding van de kritische depositiewaarden.

Ga in op de andere effecten die kunnen optreden als gevolg van het voornemen. Het gaat in ieder geval om verstoring en mogelijk ook om verdroging. Beschrijf de gevolgen van verstoring op natuur in de uitvoeringsfase en na oplevering. Naast licht en geluid kan het toenemend aantal recreanten het duingebied verder aantasten.¹² Omdat de watersystemen worden aangepast kan dit van invloed zijn op de waterhuishouding van het Natura 2000-gebied Westduinpark & Wapendal. Breng de mogelijke gevolgen in beeld.

⁹ Let op: naast Natura 2000- en EHS-gebieden zijn er andere beschermde gebieden, zoals beschermde natuurmonumenten (art. 10 Natuurbeschermingswet 1998) en beschermde leefomgevingen (art. 19 Flora- en faunawet). Elk gebied kent zijn eigen beschermingsregime. In Den Haag hebben bovendien een twaalfal ecologische verbindingzones en een aantal groengebieden een gemeentelijke beschermde status.

¹⁰ Gebruik voor de bepaling van de achtergronddepositie recente gegevens. Deze gegevens zijn op te vragen bij het RIVM en - indien beschikbaar - bij de provincie Zuid-Holland.

¹¹ Let op de nieuwe kritische depositiewaarden voor Natura 2000 habitattypen zoals die zijn opgenomen in H.F. van Dobben, R. Bobbink, D. Bal en A. van Hinsberg, (2012). Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en leefgebieden van Natura 2000-gebieden. Alterra-rapport 2397.

¹² Besteed expliciet aandacht aan de bestaande en toekomstige (fiets)padenstructuur ten zuiden van het plangebied in de duinen en het intensievere gebruik daarvan.

Ga op basis van die gegevens na of, in cumulatie met andere activiteiten, aantasting van natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden, of aantasting van de 'wezenlijke kenmerken en waarden' van de EHS kan optreden.

Passende beoordeling

In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau is aangekondigd dat een Passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet uitgevoerd zal worden.

Onderzoek daarin of de zekerheid kan worden verkregen dat het project in cumulatie met andere activiteiten de natuurlijke kenmerken van de beschermde natuurgebieden niet aantast. In de Passende beoordeling moeten in ieder geval de maximale mogelijkheden worden onderzocht van de inrichting die het bestemmingsplan mogelijk maakt. Mitigerende maatregelen mogen in dat onderzoek worden betrokken.

Uit de wetgeving volgt dat een project of plan alleen doorgang kan vinden als de zekerheid wordt verkregen dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets¹³ met succes wordt doorlopen.

4.7.2 Soortenbescherming¹⁴

Beschrijf welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten te verwachten zijn in het plangebied, waar zij voorkomen en welk beschermingsregime voor de betreffende soort geldt. Ga in op de mogelijke gevolgen van het voornemen voor deze beschermde soorten¹⁵ en bepaal of verbodsbepalingen, zoals het verbod op het verstoren van een vaste rust- of verblijfplaats, robuust zijn. Maak aannemelijk dat het voornemen vergunbaar is op basis van de Flora- en faunawet.

4.8 Ruimtelijke kwaliteit

Beschrijf de bestaande en toekomstige ruimtelijke kwaliteit. Besteed specifiek aandacht aan de landschappelijke inpassing van de nieuwbouw tegen het duingebied aan. Ga na in hoeverre effecten op beleving door de nieuwbouw, waaronder hoogbouw, in het duingebied optreden. Breng deze effecten in beeld.

¹³ A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling? inclusief locatiealternatieven.

D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?

C: welke Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

¹⁴ Op de website <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/biodiversiteit/planten-en-dieren-beschermen> is uitgebreide informatie te vinden over soortenbescherming, waaronder de systematiek van de Flora- en faunawet en de vereisten voor het verkrijgen van ontheffingen voor verboden handelingen.

¹⁵ Bij de inventarisatie van de beschermde soorten kan onder andere gebruik worden gemaakt van gegevens van het Natuurloket: www.natuurloket.nl en protocollen van de Gegevensautoriteit Natuur: www.gegevensautoriteitnatuur.nl.

4.9 Klimaat en duurzaamheid

Besteed bij klimaat en duurzaamheid ten minste aandacht aan de onderdelen klimaatadaptatie en –mitigatie. Ga in op de bestaande en toekomstige hoogwaterveiligheid¹⁶ in het plangebied. Geef aan welke maatregelen ingezet (kunnen) worden, afhankelijk van de daadwerkelijk optredende effecten.

Beschrijf hoe in het plangebied kan worden bijgedragen aan het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen, onder meer door inzet van duurzame energiebronnen.

4.10 Overige (milieu)effecten

Voor de aspecten externe veiligheid, cultuurhistorie en archeologie, leefbaarheid, gezondheid en hinder tijdens aanleg heeft de Commissie geen aanvullende opmerkingen bij hetgeen reeds in de Notitie R&D is aangegeven.

5. Overige aspecten

Voor de onderdelen ‘vergelijking van alternatieven’, ‘leemten in milieu-informatie’ en ‘samenvatting van het MER’ heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

¹⁶ Besteed daarbij ook aandacht aan mogelijke invloeden op het beheer en onderhoud van het kustfundament, zoals gevraagd in de zienswijze van de provincie.

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau MER

Initiatiefnemer: College van burgemeester en wethouders van de gemeente Den Haag

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van Den Haag

Besluit: vaststellen van een bestemmingsplan

Categorie Besluit m.e.r.: project-m.e.r. en plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie D10 en D11.2 en plan-m.e.r. vanwege passende beoordeling

Activiteit: herontwikkeling van een stedelijk gebied rondom de haven van Scheveningen

Bijzonderheden: Het gaat om een uitwerking van een van de deelgebieden uit het Masterplan voor Scheveningen-Kust, projectnummer 2326.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure vermeld op de website van de gemeente Den Haag
ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 27 december 2012 tot en met 21 februari 2013

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 17 december 2012

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 5 maart 2013

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dhr. dr. G.J. van Blokland

dhr. ing. P.J.M. van den Bosch

mw. drs. M. van Eck (secretaris)

dhr. drs. S.R.J. Jansen

dhr. drs. R.J. van Kerkhoff

mw. drs. J.G.M. van Rhijn (voorzitter)

dhr. ir. S. Teeuwisse

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie heeft de hierna genoemde informatie van het bevoegde gezag ontvangen. Deze informatie vormt het uitgangspunt van haar advies.

Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de Commissie een locatiebezoek afgelegd.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- Notitie Reikwijdte en detailniveau Scheveningen Haven, Oranjewoud, december 2012.

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij tot en met 26 februari 2013 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Zij heeft deze, voor zover relevant voor m.e.r., in haar advies verwerkt.

**Advies over reikwijdte en detailniveau van het
milieueffectrapport
Bestemmingsplan Scheveningen Haven**

ISBN: 978-90-421-3699-1

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

